

Budapest Környéki Törvényszék
20.P.20.433/2017/8.

A Budapest Környéki Törvényszék

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: III / 2197 - 0 / 2017	
Érkezett: 2017 DEC 07.	
Példány: 3	Kezelőiroda:
Melléklet: 0 db	<i>ju</i>

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

XXXVI. rendű felperes.

felperes,

Végzés

A végzés ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

A felperesek módosított keresetükben kérték, hogy a bíróság állapítsa meg az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban régi Ptk.) 84. § (1) bekezdés a) pontja alapján, hogy az alperes jogellenes környezetszennyező és károsító magatartásával 2007-től folyamatosan megsérti a

felpereseknek az Alkotmány 18. § és 59. § (1) bekezdése, valamint az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdés és XXI. cikk (1) bekezdéseiben biztosított egészséges környezethez való és a magán- és családi életük, valamint az otthonaik sérthetlenségéhez fűződő jogait.

Kérték, hogy a bíróság korlátozza az alperes tevékenységét a [REDACTED] [REDACTED] rendezvények megszervezésére és lebonyolítására. A tevékenység korlátozását a versenypálya hasznosítására, használatára, harmadik személy részére bármilyen jogcímen történő átadására is kiterjeszteni kérték mindaddig, amíg az alperes nem igazolja, hogy olyan környezetvédelmi (zajcsökkentési) intézkedéseket hajt végre, melyek hatására normális üzemmenet mellett sem éri a felpereseket jogellenes zajterhelés.

Álláspontjuk szerint az alperes magatartása a régi Ptk. 75. § (1) bekezdését és a 82. §-át sérti, ezért elsődlegesen a régi Ptk. 84. § (1) bekezdésének b) pontja és a Kvtv. 101. § (3) bekezdése alapján, másodlagosan a régi Ptk. 100. § alapján indokolt a korlátozás elrendelése.

A felperesek kérték továbbá a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban Kvtv.) 9. § és 102. § (1) bekezdésében foglaltak alapján, hogy a bíróság kötelezze az alperest a 284/2007. (X.29.) Kormány rendelet 3. § (1)-(2) és a 27/2008. (XII.3.) KvVM-EüM együttes rendelet 8. § a) pontjára figyelemmel elsődlegesen a Kvtv. 101. § (1)-(2) bekezdése és a régi Ptk. 75. § (1) bekezdése valamint a 82. § rendelkezéseibe ütköző magatartás miatt a régi Ptk. 339. § (1) bekezdése, esetileg a régi Ptk. 345. § (1) bekezdésére alapítottnan másodlagosan a Kvtv. 101. § (1)-(2) bekezdése és a régi Ptk. 100. § rendelkezéseibe ütköző magatartás miatt a régi Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján tételesen és személyenként meghatározott nem vagyoni kártérítés megfizetésére a régi Ptk. 355. § (4) bekezdése alkalmazásával aszerint, hogy a felperesek milyen zajterhelést szenvednek el.

A felperesek első csoportjába azok a pertársak tartoznak, akik az alperes által okozott zajterhelés hatásterületének azon részén élnek, ahol az átlagos üzemi időre számolt alperesi zajterhelés a jogszabályban meghatározott határértéket jelentősen, azaz több mint 10 decibellel meghaladja.

A második csoportot képező felperesek esetében a zajterhelés a jogszabályban meghatározott határértéket legfeljebb 10 decibel mértékben haladja meg.

Azok a felperesek, akik az alperes által okozott zajterhelés hatásterületének azon részén élnek ahol az átlagos üzemi időre számolt alperesi zajterhelés a jogszabályban meghatározottak alapján számolt háttérterhelést meghaladja kerültek a harmadik csoportba.

A perben alkalmazandó jogszabályok

A keresetindítás időpontjában a környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet (továbbiakban Zajterhelési határérték rendelet) 1. számú melléklete az Üzemi és szabadidős létesítményektől származó zaj terhelési határértékei a zajtól védendő területeken az alábbi határértékeket állapította meg.

Határérték (LTH) az LAM

Sor- szá m	Zajtól védendő terület	megítélési szintre* (dB)	
		nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra
1.	Üdülőterület, különleges területek közül az egészségügyi területek	45	35
2.	Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területe, a temetők, a zöldterület	50	40
3.	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	55	45
4.	Gazdasági terület	60	50

Az eljárás folyamatban léte alatt a Zajterhelési határérték rendelet 1. számú melléklete 2016. február 1-jei hatállyal módosításra került és az alperes tevékenységét egyedileg meghatározta.

A jogszabály egyrészt megemelte a zajterhelési határértékeket, továbbá egy felmentési rendszert is kidolgozott, amelynek értelmében évente meghatározott napokra a zajterhelési határértékektől magasabb határérték alkalmazható.

A 2.1.1. pont szerint a nemzetközi licenccel rendelkező versenypályáktól származó zajterhelési határértékek a 2/A. § (3) bekezdése szerinti felmentéssel nem érintett napokon az alábbiak szerint változtak:

1	A zajtól védendő terület	B Határérték (LTH) az LAM megítélési szintre nappal (08-20 óra) (dB)
2	Különleges területek közül az egészségügyi területek	45
3	Üdülőterület	50
4	Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területe, a temetők, a zöldterület	55
5	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	60
6	Gazdasági terület	65

2.2.1. pont értelmében a nemzetközi licenccel rendelkező versenypályáktól származó zajterhelési határértékek a 2/A. § (3) bekezdése szerinti felmentéssel érintett napokon, a felmentéssel érintett napok maximális száma és a határérték mellett betartandó korlátozások a következők szerint kerültek meghatározásra:

	A	B	C	D
1	zajtól védendő	a felmentéssel	határérték (LTH)	a határérték mellett betartandó

	terület	érintett napok maximális száma egy naptári évben	az LAM megítélési szintre nappal (08-22 óra) (dB)	korlátozások
2	Üdülőterület	40	60 dB	A felmentéssel érintett napok maximális számán belül egy naptári évben azoknak a napoknak a száma, ahol a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló rendelet szerinti kritikus ponton (a továbbiakban: kritikus pont) a zajterhelés meghaladja az 55 dB értéket legfeljebb 10 nap lehet.
3	Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területe, a temetők, a zöldterület	40	70 dB	a) A felmentéssel érintett napok maximális számán belül egy naptári évben azoknak a napoknak a száma, ahol a kritikus ponton a zajterhelés meghaladja a 60 dB értéket legfeljebb 30 nap lehet. b) Az a) pont szerinti 30 napon belül azoknak a napoknak a száma, ahol a kritikus ponton a zajterhelés meghaladja a 65 dB értéket legfeljebb 10 nap lehet.
4	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	30	70 dB	A felmentéssel érintett napok maximális számán belül egy naptári évben azoknak a napoknak a száma, ahol a kritikus ponton a zajterhelés meghaladja a 65 dB értéket legfeljebb 10 nap lehet.
5	Gazdasági terület	10	70 dB	nincs

A fentiek alapján a Zajterhelési határérték rendelet 1. számú mellékletének 2.1.1. pontja szerint a zajkibocsátási határérték alóli felmentéssel nem érintett napokra vonatkozó zajterhelési határérték a felperesek falusias-kertvárosias lakóterületén 50 dB-ről 55 dB-re változott, amely nem konkrét rendezvényekhez vagy eseményekhez kapcsolódik, hanem általában emelte meg a zajterhelési határértéket 5 dB-lel. A Zajterhelési határérték rendelet első számú mellékletének 2.2.1 pontja 2016. február 1. napjától felmentést biztosít az így megemelkedett határérték alól is naptári évenként legfeljebb 10 napra 70 decibel mértékben,

ezen felül naptári évenként legfeljebb 30 napra 65 decibel zajterhelés tekintetében. A 284/2007. (X.29) Kormányrendelet 2. § y) pontja szerint *nemzetközi licenccel rendelkező versenypálya* az olyan motor- vagy autóversenyek céljára épített pálya és az ehhez tartozó létesítmények, amelyeken a Nemzetközi Motorkerékpáros Szövetség vagy az Európai Motorkerékpáros Unió által kiadott licenc alapján gyorsasági motorkerékpár-verseny vagy a Nemzetközi Automobil Szövetség által kiadott licenc alapján gyorsasági autóverseny rendezhető.

A perben a bíróságnak a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (Kvt.) 2015. augusztus 1-jétől hatályos 110. § (6a) bekezdését szintén alkalmaznia kell, amely kimondja, hogy nem minősül birtoklásban történő jogalap nélküli háborításnak, illetőleg mások, különösen a szomszédok szükségtelen zavarásának vagy jogaik gyakorlása veszélyeztetésének a jelentős tömeget mozgató, nemzetgazdasági, turisztikai, kulturális, szabadidős vagy sport szempontból kiemelkedő jelentőségű rendezvény vagy esemény zajkibocsátása, ha a jogszabályban, illetőleg az arra vonatkozó hatósági engedélyben meghatározott zajkibocsátási határértéket nem lépi túl.

A bíróság álláspontja és indítványa:

I. Az egészséges környezethez való jog

A zajkibocsátási határértékek megállapításának, valamint a zaj- és rezgés-kibocsátás ellenőrzésének módjáról szóló 93/2007. (XII. 18.) KvVM rendelet 1. sz. melléklete rendelkezik a *zajkibocsátási határérték megállapításának módszeréről*. Ennek alapján a fő szabály az, hogy az üzemi és szabadidős zajforrás zajkibocsátási határértéke (LKH) megegyezik a zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló jogszabály szerinti zajterhelési határértékkel, ezzel értelmezhető a Zajterhelési határérték rendeletben meghatározott *zajterhelési* határérték.

A zajterhelés mint a környezetet károsító zajkibocsátó magatartás következménye már egy meghatározott védelmi szinttel rendelkezett a Zajterhelési határérték rendelet 2016. február 1-jei módosítását megelőzően. A zajterhelési határérték megemelése az elért védelmi szint csökkentését jelenti, amely felveti a felpereseknek az Alaptörvény XXI. cikk első bekezdésében foglalt, az egészséges környezethez való joga sérelmét. Ezt támasztja alá a 28/1994. (V.20) AB határozat indokolása: „az Alkotmány 18. §-ában megállapított, az egészséges környezethez való jog a Magyar Köztársaságnak azt a kötelezettségét is magában foglalja, hogy az állam a *természetvédelem* jogszabályokkal biztosított szintjét nem csökkentheti, kivéve, ha ez más alapjog vagy alkotmányos érték érvényesítéséhez elkerülhetetlen. A védelmi szint csökkentésének mértéke az elérni kívánt célhoz képest ekkor sem lehet aránytalan.”

Kíváncsom, hogy „a védelmi szinttől csakis olyan feltételekkel léphessen vissza, amikor alanyi alapjog korlátozásának is helye lenne. A környezethez való jog érvényesítése a védelem elért szintjének fenntartásán belül azt is megkívánja, hogy az állam a preventív védelmi szabályoktól ne lépjen vissza a szankciókkal biztosított védelem felé. Ettől a követelménytől is csak elkerülhetetlen szükségesség esetén, és csak arányosan lehet eltérni.”

A perben az alperesi védekezés szerint az alperes működésének a nemzetgazdaságra gyakorolt pozitív hatása áll szemben a felperesek egészséges környezethez való alapjogával, amely a bíróság álláspontja szerint alkotmányossági aggályokat vet fel, ennek vizsgálata szükséges.

A felperesek maguk is elismerték két kiemelkedő rendezvény vonatkozásában a nemzetgazdasági érdeket, ezért keresetükben nem a tevékenységtől való teljes eltiltást, hanem a tevékenység korlátozását kérték a szükségesség és az arányosság szem előtt tartásával. A hivatkozott rendeletek módosítása nem utal arra, hogy csak kiemelkedő nemzetgazdasági jelentőségű és turisztikai célú rendezvények megtartása érdekében lenne szükség a zajkibocsátási határértékek megemelésére, mivel egyrészt általánosságban emelkedtek a határértékek, sőt ezt meghaladóan egy évben meghatározott számú napon a megemelt határértékek alól is felmentéssel lehet élni, mely további határérték emelést eredményez.

II. A bírósághoz fordulás joga

A felperesek látszólagos keresethalmazata részben a régi Ptk. 100. §-án alapul, amely a szomszédjogi igényeket szabályozza. A Kvt. 110. § (6a) bekezdése közigazgatási jogi normaként a birtokvédelem és a szomszédjog különös szabályát tölti meg tartalommal oly módon, hogy az anyagi jogalapból kiveszi a jogszerű, határértéken belüli zajkibocsátó magatartást. Erre az összefüggésre már maga az Alkotmánybíróság is utalt a 3114/2016. (VI.10.) AB határozatában, azonban abban az ügyben az indítvány csupán e szakasz értelmezésére irányult, annak megsemmisítése az eljárás tárgyát nem képezte, így alaptörvény-ellenességét sem vizsgálta.

A bíróság álláspontja szerint felmerül annak a vizsgálata, hogy a jogalkotó a Kvt. 110. § (6a) bekezdésének beiktatásával a joggyakorlatban és a jogelméletben is alapvetésként létező jogági jogellenesség fogalmát üresíti-e ki, holott az egyes jogágak jogellenesség-fogalmai függetlenek egymástól. A közigazgatási normáknak megfelelő magatartás polgári jogi szempontú megítélése nem tartozhat jogalkotói hatáskörbe, mert azzal az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében szabályozott bírósághoz fordulás joga sérül. A szomszédjogi zavarás megítélése, szükségtelenségének meghatározása a bíróság kizárólagos hatásköre (BDT.2003.833). A károkozó nem hivatkozhat arra a polgári perben, hogy a közigazgatási normát betartotta, ezért károkozásának jogellenessége nem állapítható meg. A kártérítés alapvetése, hogy minden károkozás jogellenes, a károkozó abban az esetben mentheti ki magát, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. A közigazgatási jogi norma a polgári jogi jogellenesség hiányának megállapításával kollíziót idéz elő, mert bár a régi Ptk. is ismeri a jogszerű károkozást, de ezzel egyidejűleg a károkozót kártalanításra kötelezi. A Kvtv. 110. § (6a) bekezdése a polgári jog szerint jogellenes károkozást jogszerűnek minősítve nem biztosítja a kártalanítás lehetőségét sem.

A kifogásolt jogszabályi rendelkezés a fenti módon elzárja a jogtudomány és a bírói gyakorlat által kimunkált polgári jogi jogellenesség polgári perben történő vizsgálata elől az utat.

Ugyan a jelen perben a bíróságnak a régi Ptk. alapján kell megítélnie a felek közötti jogviszonyt, de említést érdemel, hogy a jogági jogellenesség függetlenségét megerősíti a

Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) is, amikor a károkozás jogszerűségének eseteit taxatíván határozza meg. A Ptk. 6:520. § d) pontja szerint minden károkozás jogellenes, kivéve, ha a károkozó a kárt jogszabály által megengedett magatartással okozta, és a magatartás más személy jogilag védett érdekét nem sérti, vagy a jogszabály a károkozót kártalanításra kötelezi. A Kvt. 110. § (6a) bekezdése alapján a károkozás nem lenne jogszerűtlen, azonban a zajkibocsátás illetőleg zajterhelés szomszédjogi érdekek megsértése esetén magánjogi szempontból mégis jogellenesnek minősíthető.

A Kvt. 110. § (6a) bekezdése felveti a bírósághoz fordulás jogának mint a demokratikus államberendezkedés alapkövének sérelmét. Az Alkotmánybíróság az Alkotmány hatályban léte alatt számos határozatban fejtette ki e jog érvényesüléséről szóló álláspontját. A 8/2011. (II.18.) AB határozat visszautal a 37/2001. (VII.1.) AB határozatra, amelyben az Alkotmánybíróság nyomatékkal mutatott rá arra, hogy az Alkotmány 57. § (1) bekezdésében foglalt eljárási garanciák teljesedéséhez önmagában a bírói út megléte nem elegendő, az Alkotmány által megkövetelt hatékony bírói jogvédelem attól függ, hogy a bíróság mit vizsgálhat felül. Bár a határozat a közigazgatási határozat felülvizsgálata tárgyában született, de párhuzam vonható a jelen ügygel kapcsolatban is, mivel az Alkotmánybíróság akként foglalt állást, hogy „nem csupán az a jogszabály lehet alkotmányellenes, amely kifejezetten kizárja a jogkérdésen túlmenő bírói felülvizsgálatot, vagy annak a közigazgatási mérlegeléssel szemben olyan kevés teret hagy, hogy az ügy megfelelő alkotmányos garanciák közötti érdemi elbírálásáról nem beszélhetünk, hanem az olyan jogszabály is, amely az igazgatásnak korlátlan mérlegelési jogot adván semmilyen jogszerűségi mércét nem tartalmaz a bírói döntés számára sem.” (ABH 1997, 263, 272.) A Kvtv. 110. § (6a) bekezdése nem ad a polgári bíróság számára teret tisztességes eljárás lefolytatásához, amelyben a szükséges bizonyítás eredményeképpen születhet döntés. A kereseti követelés jogalapját megszüntetve elutasító ítéletet determinál, ezért bár a bírósághoz fordulás önmagában nem kizárt, de hatékony bírói jogvédelmet nem biztosít, a bírói utat üresíti ki.

Az Emberi Jogok Európai Egyezményének 6. cikk (1) bekezdése alkalmazásában az Emberi Jogok Európai Bírósága sem tekinti hatékornak a bírói jogvédelmet akkor, ha eljárási vagy anyagi jogi akadály van annak, hogy a bíróság önálló, érdemi vizsgálatot végezzen, a felek jogairól érdemben döntsön. [Delcourt v. Belgium 1970. január 17. Series A no. 11.; Barbera, Messegué és Jabardo v. Spanyolország 1988. december 6. Series A. no 285-C]

Az Emberi Jogok Európai Bírósága a Rózsa kontra Magyarország ügyében kifejtette, hogy a bírósághoz fordulás joga nem abszolút, hallgatólagos korlátozások alá eshet, amelyek azonban nem korlátozhatják vagy redukálhatják a személy bírósághoz fordulásának lehetőségét olyan módon vagy olyan mértékben, amely e jog lényegét sérti. E korlátozások összeegyeztethetetlenek az Emberi Jogok Európai Egyezményének 6. Cikk 1. bekezdésével abban az esetben, ha nem törvényes célt szolgálnak vagy nem áll fenn ésszerű arányossági viszony az alkalmazott eszközök és az elérni kívánt cél között.

Az arányosság vizsgálata körében a törvényszék megjegyzi, hogy a világörökségről szóló 2011. évi LXXVII. törvény és a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény módosításáról szóló 2015. évi CXV. törvény indokolása azt rögzíti a Kvt. 110. § (6a) bekezdéséhez kapcsolódóan, hogy a „módosítás értelmében a rendeletben megállapított határértékek betartása esetén jogsérelem nem következik be, ezért a rendezvény megtartása

nem minősülhet szükségtelen zavarásnak. Az idegenforgalmi, turisztikai célok érdekében mindenkor a szükségesség, arányosság elv figyelembevételével kell eljárni.”

Nem vitásan a bírósághoz fordulás joga, a hatékony bírói védelem lehetősége csak azonos vagy ennél magasabb szintű érdek esetén sérülhet.

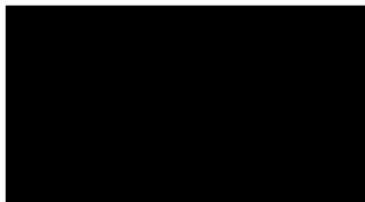
A törvényszék álláspontja szerint ugyanakkor a szükségesség, arányosság vizsgálata alkotmányos szempontú kérdés, magánjogi oldalról a kártérítés jogalapjának megítélésekor irreleváns, mivel a kárfelelősség egyes elemeit kell megítélni, a károkozó egyéb szempontjai a kimentés körében értékelhetők.

A kártérítési felelősség kizárása a szennyezés jogszerűvé minősítésével azt eredményezi, hogy az Alaptörvény XXI. cikk (3) bekezdésében meghatározott „szennyező fizet” elve sem érvényesülhet.

A fentiek alapján a törvényszék a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban Pp.) 155/B. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróságnak az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 25. §-ában szabályozott, bírói kezdeményezésre történő egyedi normakontroll iránti eljárását kezdeményezte, egyidejűleg a per tárgyalásának felfüggesztéséről határozott a Pp. 155/B. § (3) bekezdése értelmében.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Pp. 155/B. § (4) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2017. november 17. napján

Vojnitsné dr. Kisfaludy Atala s.k.
törvényszéki bíró